

Mitől sárgul?

TENYÉSZIDŐSZAKBAN A SZŐLŐ ZÖLD RÉSZEIN, TÉLEN, METSZÉSKOR A FÁS RÉSZEBEN FIGYELHETÜNK MEG ELVÁLTOZÁSOKAT, AMELYEK LEHETNEK BIOLÓGIA EREDETŰEK, VAGY KÖRNYEZETI TÉNYEZŐK IDÉZIK ELŐ AZOKAT. A KÜLÖNBÖZŐ TÜNETEK DIAGNOSZTIZÁLÁSA ÉS A KÓROKOK FELISMERÉSE NEM KÖNNYŰ FELADAT, HISZEN A TÜNETI MEGJELENÉS ALAPJÁN KÖNNYEN ÖSSZETÉVESZTHETŐK.

DR. NÉMETH KRISZTINA

A szőlőn előforduló tünetek meghatározásakor fontos számba venni azokat a tényezőket, amelyek közvetlenül vagy közvetve hozzájárulhatnak az elváltozás megjelenéséhez. Bizonyos esetekben olyan kémiai anyag (növényvédő szer vagy műtrágya) okozhatja a tünetet, amely a szomszédos területről sodródott át. Más esetekben a problémát környezeti tényezők, szennyeződések, szélsőséges időjárási körülmények idézik elő, vagy az időjárás-

sal szoros összefüggésben lévő kórokozók, kártevők megjelenése. A szőlő károsodása vagy rendellenességei számos ok-okozati tényezőtől adódhatnak. A levél, a hajtás vagy a bogyó elváltozásait egy-egy rovar vagy növényi kórokozó, vagy ezek együttes fellépése okozhatja, más esetekben a károsodásért emberi vagy környezeti tényezők felelősek. Az abiotikus környezeti tényezők, azaz a nem élő szervezetek által előidézett elváltozások pl. a jégverés által

okozott károk, légszennyezésből adódó levéldeformitások, elsodródás okozta elváltozások lehetnek.

Magnéziumhiánnyal gyakran találkozhatunk hazai szőlőkben, elsősorban fiatal tőkékben

A szőlőt érő károsodások abiotikus jellegű diagnosztizálása előtt fontos, hogy kizárjuk azokat a potenciális szőlőkártevőket vagy betegségeket, amelyek előidézhetnék volna a tüneteket.

Vannak olyan esetek, amikor a károsodás nem gyógyítható ugyan, de megfelelő eljárásokkal (tápanyag-utánpótlás, a növény erőnlétének javítása, agrotechnikák) a károsítás mértéke csökkenthető. Itt elsősorban a környezeti tényezők által előidézett károsodások értendők. A késő tavaszi fagykár során a hajtások károsodnak. Ha a fakadó rügyek megfáznak, a belőlük fejlődő hajtások hasonló elváltozásokat mutatnak, mint ha vírus vagy gyomirtó szer okozta volna. Akkor lesz csak gyanús, hogy nem gyomirtó volt, amikor körülnézünk, és a környezetünkben nincs olyan terület, amelyet gyomirtottak volna. A másik kérdés akkor vetődik fel, ha nem volt fagykár és hideghatás, nem volt a környezetben gyomirtás, mégis tüneteket mutatnak a levelek. Nagyon száraz, szeles időjárás esetén a szél által felkapott és kilométerekre szállított homokszemcsékhez tapadt gyomirtó szer is szerepet játszik a tünetek kialakulásában. A gyomirtó szerek által okozott elváltozások is nagyon változatos tüneteket produkálnak hatóanyagcsoporttól és hatásmecha-

nizmustól függően. A fagy és jég által előidézett károsodások mértéke csökkenthető metszéssel, zöldmunkákkal, megfelelő tápanyagellátással, de egy hormonhatású herbicid kártétele nem korrigálható. A herbicidekkel való érintkezés, mint a glufozinát vagy a paraquat, barna elhalt foltokat hozhatnak létre a leveleken, de általában nem eredményezik a szőlőtöke pusztulását, ha az elsodródás korlátozott mértékű. A felszívódó, hormonhatású herbicidek, mint például a glifozát elsodródása súlyosabb károkat okozhat, ami a levél torzulásához és a szőlőnövény pusztulásához vezet.

A leveleken megjelenő foltok is lehetnek mechanikai sérülések, peszticidek által okozott égések (pl. a kén 24 °C fölött perzsel, a réz virágelrűgást okoz, de egy rosszul kimosott permetező-tartály is lehet a kiváltó tényező), vagy kórokozók, kártevők általi fertőzések. A bogyókon levő foltok is lehetnek növényvédő szer általi perzselések vagy kórokozók nyomai.

A vashiány okozta klorózis szőlőn is előfordul

A környezeti tényezők közül a hőmérséklet és a víz hiánya vagy többlete jelenthet fejtörést a gazdáknak akkor, ha nem áll rendelkezésre megfelelő agrotechnikai eljárás, elegendő anyagi forrás, pl. az öntözés megvalósításához. A túl magas hőmérséklet vagy a túl sok víz egyaránt tápanyagfelvételi problémát jelent, a levelek elszíneződnek, elszáradnak, növekedési zavarok lépnek fel,

SZŐLŐTERMESZTÉS

a termés később ér. A túlzott tápanyagkínálat viszont a növény toxicitásához vezet. A tápanyaghiány és a tápanyag-toxicitás tünetei eltérnek egymástól, felismerésük gyakorlatot igényel. Nitrogénhiány esetén a levelek citromsárgák

Nagyon fontos tápelem a kálium, hiányában a levélszél kezd elszíneződni, majd száradni

lesznek, de a hajtáscsúcsok mint fő nitrogénfogyasztó növekedési pontok, zöldek maradnak. Vashiánynál a színeződés hasonló, de az eloszlása különböző, azaz a hajtáscsúcs is sárga lesz. A káliumhiány a levélszél száradásával kezdődik, míg a magnéziumhiánynál az erek közötti szövetek sárgulnak, majd száradnak el. A tápanyaghiány diagnosztizálása nem könnyű feladat, különösen akkor, ha több tápanyag együttes hiányáról vagy többletéről van szó.

A biotikus tényezők közül a kártevők, gombák és vírusok által okozott elváltozások a legjelentősebbek, melyek gyakran egymással és a környezeti tényezőkkel is összefüggésben állnak.

Metszőskor a vesszők, de különösen az idősebb fás részek átvágásakor figyelhetünk meg barnás, feketés elváltozásokat a fatestben, a metszési felületeken intenzív mézgakiválást. Ez a tünetegyüttes az esca jelenlétére utal. Az esca több gomba okozta betegség együttes károsítása nyomán jön létre, kialakulásában nagy szerepük lehet a környezeti tényezőknek és környezeti stresszhatásoknak. A kordonkar, a törzs vagy az

Jellegzetes tigriscsíkos levéltünetéről könnyen fölismerhető az esca betegség

egész tőke elpusztul, és a pusztulásban a kórokozók mellett a tápanyaghiány-betegségek (pl. vashiány) és a klimatikus adottságok (csapadékhiány, szárazság) szerepe is meghatározó. A fertőzés jellemzően a magas művelésű tőkék kordonkarjain, a vastagabb részek lemetszésekor keletkezett sebekben keresztül történik. Időjárási körülményektől, a növény erőnlététől, a környezetben lévő fertőzési forrásoktól függően az ültetvények legalább 5-10%-a fertőződhet, majd idővel kipusztulhat, súlyos termés kiesést okozva ezzel. Fontos, hogy a beteg növényeket jelöljük meg, majd a metszőskor ezeket metsszük utoljára, illetve vágjuk ki a metszőollóval való átvitel elkerülése érdekében. A vegetáció folyamán a tőkék gutaütésszerű elhalása, a levelek tigriscsíkos elhalása jelzi a fertőzés jelenlétét. A fertőzött egyedekre fokozottan kell figyelni, meg kell jelölni, vagy az egészséges részig visszavágni.

Magyarország legnagyobb agrárszaklap portfóliója!

Lapjaink lefedik az agrárium minden szegmensét az állattenyésztéstől az erdőgazdálkodásig.

Akár szakmai tartalmakat, akár csak kikapcsolódást keres, nálunk megtalálja!

Fizessen elő most!

📍 1141 Budapest, Mirtusz u. 2.

☎ +36 (1) 470-0411

🌐 www.magyarmezogazdasag.hu

✉ elofizetes@magyarmezogazdasag.hu

